

Ritva Elomaa ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia siten, että lakiin lisättäisiin rikossäännös eläintenpitokiellon rikkomisesta. Rangaistusasteikko määräaikaisen tai pysyvän eläintenpitokiellon rikkomisesta olisi sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta. Aloitteen mukaan rikoslakia muutettaisiin niin, että eläintenpitokieltoa voitaisiin valvoa nykyistä tehokkaammin. Tällä edistettäisiin rikosvastuuseen saattamista rikoslain 17 luvun 14, 14 a ja 15 §:ssä säädetystä eläinsuojelurikoksista, eläinsuojelulain 54 §:n 1 momentissa säädetystä eläinsuojelurikkomuksesta ja eläinten kuljetuksesta annetun lain 39 §:ssä säädetystä eläinkuljetusrikkomuksesta.

ALOITTEEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET

Eläintenpitokiellon rikkominen

Perustuslakivaliokunta (PeVM 25/1994 vp, PeVL 23/1997 vp) on asettanut rikosoikeuden käytölle yleisiä rajoitusedellytyksiä. Lakivaliokunta (LaVL 9/2004 vp, LaVM 8/2004 vp, LaVM 15/2005 vp, LaVM 2/2006 vp) on puolestaan korostanut, että rikoslainsäädännölle tulee olla hyväksyttävä peruste, painava yhteiskunnallinen tarve, sen tulee ottaa huomioon jo olemassa oleva sääntely ja vaihtoehtoiset keinot. Lisäksi kriminalisoinnin tulee olla ennalta ehkäisevä sekä lailisuusperiaatteesta johtuen riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen.

Rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä on myös yleisten kriminalisointiperiaatteiden mukaisesti katsottu, että rikosoikeutta tulee käyttää vain tärkeiksi katsottavien intressien suojaamiseksi. Rikoslaki on aina viimeinen keino (ultima ratio) verrattuna muihin yhteiskunnallisiin keinoihin. Rangaistavaksi säätämisestä saavutettavien etujen tulee myös aina olla haittoja suuremmat. Eläintenpitokiellon rikkomisen rikossäännöksen tarvetta tulee siten tarkastella näiden yleisten rikosoikeudelliselle sääntelylle asetettavien vaatimusten valossa.

Nykyisissä säännöksissä ei riittävässä määrin tule huomioon otetuksi se, että viranomaiset eivät pysty valvomaan eläintenpitokieltojen toteutumista. Valvontaa pidetään tärkeänä eläinsuojelun toimivuuden ja sille asetettujen tavoitteiden toteutumisen kannalta. Vuonna 2011 voimaan tulleen lakimuutoksen yhteydessä eläintenpitokieltoa koskevaa sääntelyä tiukennettiin ja myös eläintenpitokieltorekisteri otettiin käyttöön. Eläintenpitokiellon noudattamisen valvontaa on ni-

Lakialoite LA 97/2018 vp

menomaan tarkoitettu tehostettavan rekisterin avulla. Kiellon valvonta on merkityksellistä myös rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuuden kannalta.

Kiellon noudattamista ei lain mukaan saa valvoa kotirauhan piirissä, koska sen rikkomisesta seuraava maksimirangaistus on vain sakkoa (eläinsuojelulain 54 §:n 2 momentti, rikoslain 24 luvun 11 §, pakkokeinolain 8 luvun 2 §). Tämä poikkeaa muista vastaavista rikosoikeudellisista turvaamistoimista. Esimerkiksi liiketoimintakiellon rikkomisesta tuomittava rangaistus on sakko tai enintään kaksi vuotta vankeutta (rikoslain 16 luvun 11 §). Eläintenpitokiellon rikkomisesta voidaan kuitenkin tuomita myös menettämisseuraamus, eli eläintenpitokiellon rikkomisen kohteena olevat eläimet on rikoslain 17 luvun 23 §:n 1 momentin mukaan tuomittava valtiolle menetetyiksi.

Tutkimuksen mukaan eläintenpitokieltorekisterin yhteydessä valvontaan liittyy monia epäkohtia ja valvonta vaatisi pikaisesti oman sääntelyn (Tarja Koskela: Eläintenpitokieltorekisteri valvonnan välineenä — toteutuuko eläintenpitokieltorekisterilain tarkoitus ja tavoitteet? Edilex 2015/40).

Eläintenpitokieltoon liitettyllä rangaistushalla voi sen sijaan olla jonkin asteista ennalta ehkäisevää vaikutusta eläintenpitokiellon rikkomiseen. Rangaistushan säätämällä on myös ennalta ehkäisevää vaikutusta eläinsuojelurikosten tekemiseen. Nykyinen keinovalikoima ei ole riittävän tehokasta eläintensuojelun toteutumisen kannalta.

Aloitteessa ehdotetaan näistä syistä, että rikoslain 17 lukuun lisätään uusi rangaistussäännös, eläintenpitokiellon rikkomista koskeva uusi 23 c §.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 17 lukuun uusi 23 c § seuraavasti:

Lakialoite LA 97/2018 vp

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

23 c §

Eläintenpitokiellon rikkominen

Joka rikkoo määräaikaisen tai pysyvän eläintenpitokiellon, on tuomittava *eläintenpitokiellon rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 97/2018 vp

Helsingissä 29.1.2019

Ritva Elomaa ps
Leena Meri ps
Olli Immonen ps
Emma Kari vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Satu Hassi vihr
Juho Eerola ps
Teuvo Hakkarainen ps
Laura Huhtasaari ps
Rami Lehto ps
Jani Mäkelä ps
Tom Packalén ps
Sami Savio ps
Toimi Kankaanniemi ps
Johanna Karimäki vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Tiina Elovaara sin
Jani Toivola vihr
Pekka Haavisto vihr
Hanna-Leena Mattila kesk
Pia Viitanen sd
Ilmari Nurminen sd
Ozan Yanar vihr
Reijo Hongisto sin
Maria Guzenina sd
Ville Vähämäki ps
Jaana Pelkonen kok
Mika Niikko ps